

... z siedzibą w Warszawie, ul. ...

... z siedzibą w Warszawie, ul. ...

1. ... z siedzibą w Warszawie, ul. ...

2. ... z siedzibą w Warszawie, ul. ...

3. ... z siedzibą w Warszawie, ul. ...

... z siedzibą w Warszawie, ul. ...

...

MIĘDZYNARODOWE KONFERENCJE NA TEMAT SZLAKU BURSZTYNOWEGO

Postępująca współpraca państw należących do inicjatywy środkowoeuropejskiej znalazła swój symbol w problematyce starożytnej drogi bursztynowej, która stanowiła pomost łączący kraje leżące pomiędzy Adriatykiem i Bałtykiem. Ogłoszenie przez UNESCO dekady kultury europejskiej 1988–1997 stało się bodźcem przyspieszającym aktywizację badań nad tym zagadnieniem.

W dniach 15 i 16 października 1991 r. Ministerstwo Kultury Republiki Słowackiej zorganizowało pierwsze spotkanie w Bratysławie z udziałem archeologów z Austrii, Czech, Słowacji, Węgier i Włoch. Polskę – poza niżej podpisanym – reprezentowali: prof. dr hab. K. Godłowski z Uniwersytetu Jagiellońskiego, mgr M. Kaczyński z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie oraz mgr T. Łaszczewska i mgr K. Natkański z Państwowego Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Opracowano ramowy projekt imprez naukowych i kulturalnych, które zorganizują różne instytucje w poszczególnych państwach. Ze strony polskiej zaproponowano wystawy: „Bałtowie” i „Na bursztynowych szlakach” (Warszawa), „Droga Bursztynowa” (Łódź), konferencję naukową (Kraków lub Warszawa) oraz film telewizyjny „Szlak bursztynowy” w 12 odcinkach.

W związku z tym filmem zorganizowana została w kwietniu 1993 r. wyprawa zwiadowcza na trasie: Warszawa – Brno – Bratysława – Carnuntum – Eisenstadt – Sopron – Szombathely – Ptuj – Ljubljana – Akwileja – Ravenna – Rimini – Orvieto – Rzym. Uczestniczyli w niej: prof. dr M. Nowicki (reżyser), prof. dr hab. J. Wielowiejski oraz dr T. Baranowski z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie. Wyprawa ta – podczas której wytypowano obiekty do filmowania i przeprowadzono studia biblioteczne w Rzymie – znalazła następnie przedłużenie na północ w podróży reżysera i mgr L. Gajewskiego do Kaliningradu, miejscowości Jantarnyj (największa odkrywkowa kopalnia bursztyny na świecie) i Palangi na Litwie.

Drugą konferencję pod nazwą „Lungo via dell’ambra” (Wzdłuż drogi bursztynowej) zorganizowała Akademia Nauk, Literatury i Sztuki w Udine, Muzeum Archeologiczne w tym mieście wspólnie z Urzędem Ochrony Zabytków prowincji Friuli i Venezia Giulia w dniach 16–18 września 1994 r. W przeciwieństwie do spotkania w Bratysławie konferencja ta miała charakter ściśle naukowy. Oprócz gospodarzy uczestniczyli w niej przedstawiciele Austrii, Czech, Słowacji, Słowenii i Węgier. Niżej podpisany był jedynym przedstawicielem Polski.

Otwarcie nastąpiło 16 września w pięknych salach Akademii. Wykład inauguracyjny o odkryciach na terenie Carnuntum wygłosił W. Jobst. Właściwe obrady toczyły się w ciągu dwóch następnych dni w Akwilei. To niewielkie obecnie miasteczko założone w 181 r. p.n.e. było w czasach późnej republiki, a zwłaszcza Cesarstwa Rzymskiego, dużym miastem i główną bazą ekspansji Rzymian na tereny krajów naddunajskich. Tu zaczynała się główna droga bursztynowa, która przez przełęcze Alp Julijskich i prowincję Górną Pannonię wiodła do obozu legionowego w Carnuntum nad Dunajem i miała kontynuację w formie szlaku przez Morawy, Górny Śląsk, dorzecze Warty i dolną Wisłę aż do Bałtyku. Po upadku cesarstwa Akwileja jako stolica patriarchatu była punktem wyjściowym licznych misji, które szerzyły chrześcijaństwo w zachodniej części Półwyspu Bałkańskiego. Bogate w zabytki muzeum zawiera m.in. dużą kolekcję wyrobów z bursztynu, które odkryto w kobiecych grobach na miejscowej nekropoli. Zademonstrowano je na specjalnie urządzonej ekspozycji. Różne aspekty znaczenia i funkcji przedmiotów bursztynowych odkrytych w Akwilei omówiła M.C. Calvi. Nowe znaleziska wyrobów z tej kopalnej żywicy z terenu miasta Sopron (rzymska *Scrabantia*) zaprezentował J. Gömöri.

Dalsze wystąpienia dotyczyły kilku grup tematycznych. Stosunkowo najwięcej referatów poświęcono przebiegowi drogi bursztynowej i jej znaczeniu dla handlu oraz różnorodnych form wzajemnych kontaktów. Archeologowie morawscy (J. Tejral i J. Peška) omówili kontakty rzymsko-germańskie na przedpolu norycko-pannońskiego *limesu* w świetle nowych, niezwykle cennych odkryć (tzw. królewski grób z Mušova). Badacze słowaccy (T. Kolník i K. Kuzmova) scharakteryzowali wzajemne kontakty rzymsko-barbarzyńskie nad środkowym Dunajem w I–III w.

W referatach pozostałych badaczy włoskich przewijały się zagadnienia dotyczące różnych przejawów rzymskiej ekspansji do krajów leżących na północny wschód od północnych wybrzeży Adriatyku (*caput Adriae*). S. Demetz scharakteryzował rozwój form fibul na obszarze sięgającym od Adriatyku do wschodniej części Europy Środkowej, w okresie przejścia od okresu późnolateńskiego do rzymskiego. V. Vidrih-Perko przedstawiła romanizację obszarów obecnej Słowenii. M. Bolla omówiła rozchodzenie się rzymskich wyrobów brązowych w strefie północnego Adriatyku, a M. Buora ukazał występowanie znalezisk militariów w rejonie Akwilei oraz wzdłuż drogi bursztynowej w I w. po Chr.

Jerzy Wielowiejski

